

STICHTING SIBUSISO

Jaarverslaggeving 2017

Inhoudsopgave

1	BESTUURSVERSLAG	3
2	BALANS PER 31 DECEMBER 2017	6
3	STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017	7
4	GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING	7
6	KENGETALLEN	9
7	TOELICHTING OP DE BALANS	10
8	TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	12
	CONTROLEVERKLARING	13

1 BESTUURSVERSLAG

1. Inleiding

Stichting Sibusiso is opgericht in 2000 en statutair gevestigd te Terneuzen en heeft als correspondentieadres Oesterputten 2 te Terneuzen; de stichting is ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel in Zuidwest-Nederland onder nummer 22046082. De stichting is door de Belastingdienst aangewezen als ANBI Stichting onder nummer 808778961.

Per 1 januari 2014 is de wetgeving voor (Algemeen Nut Beogende instellingen) ANBI's aangepast. Een aantal nieuwe voorwaarden is opgesteld. Dit volgens de belastingdienst om het vertrouwen van het publiek in de filantropische sector te bevorderen. Ook Sibusiso is door de belastingdienst officieel gekenmerkt als ANBI. Wij hebben derhalve de nieuwe voorwaarden geïmplementeerd, om de status te borgen.

Het bestuur van de Stichting is per 31 december 2017 als volgt samengesteld:

Voorzitter: A.J. Aalbers

Secretaris: A.I.M. Hammer Roos

Penningmeester: L.T.M. Wortel

Overige bestuursleden: G. Kuperus, T. Selhorst en A. van Doornmalen

Tenminste eens per kwartaal komt het bestuur bijeen voor een vergadering en mocht aanleiding toe zijn, vindt dit meer frequent plaats. Minimaal 1 keer per jaar is er dan een gezamenlijke vergadering waarbij het managementteam uit Tanzania aanwezig is, om het beleid te bespreken.

Afgelopen jaar heeft het bestuur een vervolg gemaakt voor ons volgende beleidsplan voor de komende jaren, wat wij in het nieuwe jaar zullen afronden.

2. Doelstelling

Het doel van Stichting Sibusiso is , dat ze er naar streeft het taboe rond handicaps te doorbreken en de acceptatie van verstandelijk gehandicapte kinderen in Tanzania te vergroten.

Hier voor is een centrum opgezet in de buurt van Arusha, waar men om de doelstelling te behalen het volgende aan activiteiten heeft.

1. Speciaal onderwijs aanbieden om capaciteiten te ontdekken en te ontwikkelen van het gehandicapte kind.
2. Familieleden begeleiden en trainen in het verzorgen en omgaan met het gehandicapte kind.
3. Assisteren bij de doorverwijzing naar andere instellingen, zoals revalidatiecentra en (speciale) scholen.
4. Het beschikbaar stellen van de nodige hulpmiddelen, zoals speciale zitstoelen, of rolstoelen. (deze hulpmiddelen worden door onze eigen medewerkers vervaardigd)
5. De samenwerking vergroten tussen Sibusiso en andere (hulp)organisaties.
6. De aandacht vestigen op de situatie van verstandelijk gehandicapte kinderen.
7. Opkomen voor de rechten van verstandelijk gehandicapte kinderen.

Om de bovengenoemde te verwezenlijken zijn er een aantal programma onderdelen.

1. Er is een school waar tiener kinderen gedurende 6 maanden les krijgen in Sociale vaardigheden, vaardigheden om in en om het huis te helpen bij allerlei taken en om meer zelfstandig te zijn in de eigen verzorging.
2. Om de drie maanden wordt er een groep kinderen uitgenodigd om naar het centrum te komen, waar bij ze door de week samen met een ouder/verzorger verblijven. In deze drie maanden zal de ouder/verzorger training krijgen in het omgaan en verzorgen van het gehandicapte kind. Na deze drie maanden zal de ouder/verzorger maandelijks met het kind terug komen op het centrum voor controle. Ook zal er een outreach team regelmatig een huis bezoek afleggen, waarbij er gekeken wordt hoe de ouder/verzorger in de thuis situatie met het kind omgaat.
3. Kinderen die na de 6 maanden Speciaal Onderwijs hebben genoten op het centrum, worden daarna, als het niveau het toe laat, doorverwezen naar reguliere scholen met een speciaal onderwijs klasje.

Daarnaast worden kinderen met fysieke beperkingen door verwezen naar organisaties die daarin gespecialiseerd zijn.

4. Door verwijzen van kinderen met specifieke problemen waar Sibusiso geen hulp aan kan geven, er komen ook kinderen naar Sibusiso van andere organisaties.
5. Gedurende outreach worden niet allen huisbezoeken gebracht, maar worden scholen, klinieken en andere dorpscentra bezocht om daar mensen over het werk van Sibusiso te vertellen. Dit in samenwerking met "Sibusiso ambassadeurs"
6. Op lokaal en regionaal niveau lobbyen bij overheid instanties en andere organisaties.

3. Activiteiten

Gedurende 2017 zijn er 4 groepen geweest voor het 3 maanden programma. Daarnaast heeft Sibusiso ook weer twee tiener groepen voor het 6 maanden programma gehad. Ook dit jaar was een van de twee groepen weer een meisjes groep.

In 2017 zijn er geen grote bouwprojecten geweest. Wel heeft er uiteraard weer het regulier onderhoud aan het Sibusiso centrum plaatsgevonden. Met name de daken, en de plafonds zijn weer netjes gemaakt.

Daarnaast is wat leidingwerk van het watersysteem vervangen.

De uitbreiding van de keuken is begin januari 2017 afgerond, en ingebruik genomen. Hierdoor is de capaciteit van koken verdubbeld, en kunnen de koks efficiënter werken.

In 2017 heeft Sibusiso Tanzania wederom een mooie donatie mogen ontvangen van de Goodwillen Foundation. Hiermee worden alle kosten voor de outreach en voor de voeding van iedereen in het centrum, als ook de therapeutische voeding, gesponsord.

In 2017 zijn er 5 keer leden van de deskundige pool training komen geven op het centrum in Tanzania. De trainingen van het personeel was met name gericht op de therapie, het speciaal onderwijs en communicatie met kind/verzorger en op voedingswijzen. Sibusiso ziet de noodzaak van het verbeteren van de kennis van het lokale team. In lijn met dit hebben diverse personeelsleden ook engelse les gevolgd op het centrum.

Om een beter idee te krijgen hoe de doelgroep van Sibusiso beter te kunnen bereiken hebben we twee studentes uitgenodigd om een onderzoek te doen naar het gebruik van Social Media hier in Arusha.

Einde van het jaar is er een nieuwe Toyota LandCruiser besteld voor het werk van de outreach. Deze zal begin 2018 worden geleverd. Deze aankoop is mede dankzij de Wilde Ganzen mogelijk gemaakt.

4. Financiering

De financiële positie van Sibusiso is gezond en gebaseerd op inkomsten uit giften, donaties en opbrengst van beleggingen. Het uitgangspunt van het financiële beleid is gebaseerd op het feit dat de exploitatiekosten van het Sibusiso Centrum in Tanzania minimaal 2 x gedekt worden. De stichting heeft een buffervermogen waarvoor bij de belegging een conservatieve beleggingsstrategie wordt gevolgd. Het bestuur mag over een gedeelte van het vermogen (een bedrag van Euro 930.670, -) niet vrijelijk beschikken.

Het bestuur onderzoekt mogelijkheden voor eventuele samenwerking met vergelijkbare organisaties, het beschikbaar stellen van financiële middelen onder strikte voorwaarden kan hierbij een onderdeel vormen.

5. Beleggingsbeleid

Eind 2013 heeft het bestuur gekozen voor een wijziging in het beleggingsbeleid. Aanleiding daartoe was dat een groot deel van de obligatiebelegging was belegd in achtergestelde obligaties. De totale portefeuille voldeed mede hierdoor niet aan de ANBI/norm. Naast huisbankier Rabobank is er een tweede bankier (Deutsche Bank) gevraagd om met een nieuw beleggingsvoorstel te komen. Uitgangspunt hierbij was dat fondsaanbieders waarmee de banken werken dienden te voldoen aan de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties. Dat is een internationale gedragscode op het gebied van verantwoord beleggen. Ook dienen de criteria op het vlak van maatschappelijk verantwoord beleggen nageleefd te worden. Daarnaast is het beleggingsbeleid op langere termijn gebaseerd op vermogensbehoud.

De gekozen beleggingen zijn gebaseerd op de uitgangspunten van onze beleggingen, waaronder beleggingsdoel, beleggingshorizon en risicoprofiel. Het doelrisicoprofiel dat is vastgesteld wordt door de Rabobank Zeer Defensief genoemd, bij Deutsche Bank is sprake van Laag Risico.

6. Beheer en besteding van het vermogen

Uitgangspunten:

- de jaarrekening van Stichting Sibusiso wordt jaarlijks samengesteld door de penningmeester, en gecontroleerd door Schuiteman & Partners Registeraccountants B.V., uitmondend in een accountantsverklaring.
- de Stichting stelt jaarlijks een bestuursverslag en een prestatieverslag op, dat wordt goedgekeurd door het bestuur;
- de bestedingen hebben betrekking op uitgaven voor de exploitatie, onderhoud gebouwen en projecten van de Stichting in Tanzania.

Terneuzen, 10 augustus 2018

Arie Aalbers
Voorzitter

Leo Wortel
Penningmeester

Atty Hammer -Roos
Secretaris

2 BALANS PER 31 DECEMBER 2017

	toelichting	31 december 2017	31 december 2016
		€	€
Vlottende activa			
Vorderingen			
Overlopende activa	1	443	211
Effecten	2	1.618.150	1.579.329
Liquide middelen	3	<u>242.883</u>	<u>441.662</u>
Som vlottende activa		1.861.476	2.021.202
Totaal activa		<u>1.861.476</u>	<u>2.021.202</u>
 Passiva			
Reserves en fondsen			
Reserves	4	868.757	966.783
Fondsen		<u>983.670</u>	<u>1.051.670</u>
Totaal eigen vermogen		1.852.427	2.018.453
 Kortlopende schulden			
Overlopende passiva	5	<u>9.049</u>	<u>2.749</u>
Som kortlopende schulden		9.049	2.749
Totaal passiva		<u>1.861.476</u>	<u>2.021.202</u>

3 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

	Realisatie 2017 €	Realisatie 2016 €
Baten	6	
Baten uit schenkingen van particulieren	45.791	67.128
Baten uit schenkingen van bedrijven	4.500	24.900
Baten uit schenkingen van andere organisaties zonder winststreven bestemd	0	121.000
Baten uit schenkingen van andere organisaties zonder winststreven onbestemd	<u>87.000</u>	<u>166.366</u>
Som van de baten	137.291	379.394
Lasten	7	
Besteed aan doelstelling		
Kosten Tanzania	180.352	116.333
Managementvergoeding	<u>55.800</u>	<u>55.800</u>
Totaal besteed aan doelstelling	236.152	172.133
Kosten beheer en administratie		
Kosten in Nederland	12.155	7.164
Kosten banken	5.471	5.401
Totaal besteed aan beheerskosten	<u>17.626</u>	<u>12.565</u>
Som van de lasten	253.778	184.698
Koerswinst en waardeveranderingen Obligaties en Effecten	8	
Dividend effecten	11.321	0
Koerswinst Obligaties / effecten	-61.303	102.315
Rentebaten	<u>443</u>	<u>819</u>
Saldo financiële baten en lasten	-49.539	103.134
Saldo van baten en lasten	<u>-166.026</u>	<u>297.830</u>
Bestemming saldo van baten en lasten:		
Saldo is toegevoegd aan:		
Vrij besteedbaar vermogen	-98.026	176.830
Bestemmingsfonds	<u>-68.000</u>	<u>121.000</u>
Som van de baten	<u>-166.026</u>	<u>297.830</u>

4 GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Daarbij is de meest recente Richtlijn RJK C2 gevolgd. De grondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig boekjaar.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Bij vermoeden van mogelijke oninbaarheid van vorderingen wordt een voorziening gevormd. De effecten worden tegen de actuele waarde gewaardeerd.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Baten

Donaties, giften en schenking periodieke uitkeringen worden in dit verslag meegeteld op het moment dat Stichting ze ontvangt.

De rentebaten worden gevormd door de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten.

Lasten

Bestedingen aan internationale activiteiten worden als last verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de geldmiddelen aan het centrum ter beschikking worden gesteld.

Beheerskosten

Hieronder worden opgenomen de kosten van de eigen organisatie.

5 KENGETALLEN

De Richtlijn voor de Jaarverslaggeving RJ K C2 en het CBF schrijven het vermelden van een aantal kengetallen voor, die hieronder nader worden toegelicht.

	<i>Norm</i>	Realisatie 2017	Realisatie 2016	Realisatie 2015	<i>Gemiddeld 2015-2017</i>
Besteding van baten aan de doelstelling	>90%	172%	45,4%	85,6%	101,0%
Kosten eigen organisatie	<25%	7,5%	7,3%	0,5%	5,1%
Kosten van beheer en organisatie	<6%	6,9%	6,8%	0,5%	4,7%
Kosten fondsenwerving	<25%	0%	0%	0%	0%

Besteding van baten aan de doelstelling

Deze norm geeft weer welk percentage van de totale baten (excl. koersresultaten) aan de doelstelling is besteed.

Kosten eigen organisatie

Deze norm betreft het totaal van de kosten van de eigen organisatie gerelateerd aan de besteding aan de doelstelling.

Kosten van beheer en organisatie

Deze norm betreft het percentage dat de kosten voor beheer en administratie uitmaken van de totale lasten.

Kosten fondsenwerving

Deze norm betreft de verhouding tussen de kosten van eigen fondsenwerving en de gerealiseerde inkomsten daarvan. Het CBF maximeert dit percentage op 25, gerekend over een gemiddelde van de afgelopen drie jaar.

6 TOELICHTING OP DE BALANS

Vlottende activa

	31 december 2017	31 december 2016
1 Vorderingen		
<u>Overlopende activa</u>		
Rente spaarrekeningen	443	211
2 Effecten		
Obligaties Rabobank	684.766	573.745
Obligaties Deutsche Bank	933.384	1.005.584
	<u>1.618.150</u>	<u>1.579.329</u>
3 Liquide middelen		
Rabobank 3858.35.442	27.080	244.265
Rabobank 3858.12.167	55.878	35.140
Rabobank 3554.81.049	272	1.208
USD Rekening	2.045	3.441
Rabobank 3293.453.414	157.608	157.608
	<u>242.883</u>	<u>441.662</u>
4 Reserves en fondsen		
<u>Reserves</u>		
<i>Overige reserves:</i>		
Stand per 1 januari	966.783	789.953
Saldo baten en lasten	-98.026	176.830
	<u>868.757</u>	<u>966.783</u>
Stand per 31 december	<u>868.757</u>	<u>966.783</u>
<u>Bestemmingsfondsen</u>		
Stand per 1 januari	1.051.670	930.670
Saldo baten en lasten	0	121.000
Besteding bestemming	-68.000	
	<u>983.670</u>	<u>1.051.670</u>
Stand per 31 december	<u>983.670</u>	<u>1.051.670</u>
Stand per 31 december	<u>1.852.427</u>	<u>2.018.453</u>

Bestemmingsfondsen

Stichting Sibusiso ontvangt van donateurs bestemde giften. De aan het eind van het jaar nog niet bestede bestemde giften zijn opgenomen in een bestemmingsfonds. De bestemmingsfondsen zijn onderscheiden naar de te onderkennen doelstellingen. De stichting heeft de volgende doelstellingen gedefinieerd:

- De donateur heeft aangegeven dat de donatie voor een bedrag van € 930.670 niet bestemd is om te besteden, maar om te beheren en het rendement daarvan te besteden aan de doelstelling.
- 53.000 euro is bestemd voor het uitwisselingsprogramma met de fysiotherapeuten uit Kaatsheuvel
- 68.000 euro is bestemd als exploitatiebijdrage voor Sibusiso
- Dit bedrag is in 2017 opgenomen voor de aanschaf van een auto

Overlopende passiva

Overlopende passiva	9.049	2.749
---------------------	-------	-------

Dit betreft in 2017:

Managementnota december	4.649
Accountantscontrole 2016 en 2017	4.400

	9.049
	=====

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

6 Baten

Scheningen in 2017 wijken fors af t.o.v. 2016. Reden is grote eenmalige schenking in 2016 waarvan de bestemming in 2017 zal worden gerealiseerd. Zie ook toelichting op pagina 10 bij onderdeel besteding van baten aan de doelstelling.

Rentebaten

Interest spaartegoeden	_____ 443	_____ 819
------------------------	-----------	-----------

Dit betreft de renteopbrengst van de door de Stichting aangehouden spaarrekeningen.

7 Lasten

Besteed aan de doelstelling

Kosten Tanzania	_____ 180.352	_____ 116.333
-----------------	---------------	---------------

In 2017 zijn de kosten Tanzania extra hoog, daar er voor € 68.000 extra is betaald in verband met een investering in een auto. Deze kosten komen ten laste van de bestemmingsreserve, daar er in 2016 een schenking voor is ontvangen.

Managementvergoeding	_____ 55.800	_____ 55.800
----------------------	--------------	--------------

Dit betreft de kosten voor het management in Tanzania

Kosten beheer en administratie

Kosten in Nederland	_____ 12.155	_____ 7.164
---------------------	--------------	-------------

8 Koerswinst en waarveranderingen Obligaties en Effecten

Het koersresultaat op effecten en obligaties is enorm verslechterd. Oorzaak is de koers van de dollar die ten opzichte van de euro in 2017 ongeveer 12,5 % is verslechterd, terwijl deze wisselkoers in 2016 nog 3 % was verbeterd. Daar een groot gedeelte van ons vermogen in dollars is belegt (\$ 1.100.000) heeft dit negatieve gevolgen voor het koersresultaat.

CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het bestuur van Stichting Sibusiso

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Sibusiso te Terneuzen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Sibusiso per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de winst- en verliesrekening over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Sibusiso zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die alleen bestaat uit de overige gegevens op grond van Titel 9 Boek 2 BW.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie een materiële afwijking bevat:

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Barneveld 10 augustus 2018
Schuiteman & Partners Registeraccountants B.V.

Was getekend
A. Berends RA